

Notat

Fra: Grete Gavelstad - Arkivsjef

Dato: 02.11.2022

Mulig kommunedeling – Arkivfaglig innspill

Arkiver fra nedlagte kommuner (før 2020)

Eierskapet til de nedlagte kommunenes arkiver er overført til dagens Kristiansand. Opplysningene fra de nedlagte kommunenes sak/arkivsystemer og alle klientarkivsystemene er migrert eller fortsatt under migrering til frittstående arkivkjerne eller lagt som historisk arkiv i nytt fagsystem. Dette for å sikre at alle saksbehandlere i ny kommune har nødvendig tilgang til «gårsdagens» arkiver til bruk i løpende saksbehandling og innsyn fra eksterne. De tre nedlagte kommunens systemer med arkivopplysninger er i stor grad terminerte.

Lovpålagte arkivuttrekk er avlevert eller under avlevering til arkivdepot. Normalt skal uttrekk leveres når arkivene har vært ca. 20 år ute av administrativ behandling, ca. 10 år etter siste innførsel for klientarkivsystemer. Kommunesammenslåingen krevde avlevering.

For å sikre søk og oppslag i den daglige saksbehandlingen har migrering til nye fellessystemer vært nødvendig. Arkivene fra de ulike kommunene er holdt atskilt, men det er mulig å søke på tvers. Det er tilgangsstyring i forhold til hva den enkelte har behov for. Arkivdepot kan ikke søke i arkivuttrekk eller tabelluttrekk i arkiver som er så nye.

Framtidig eierskap til migrerte arkiver (for oppslag) fra de nedlagte kommunene må avklares. Ved kommunesammenslåingen ble eierskapet overført til nye Kristiansand kommune.

Skal eierskapet og tilgangen til nedlagte kommuners arkiver fra før 2020 gis videre til nyetablerte kommuner. Dette må avklares om Nye Kristiansand, Nye Søgne og/eller Nye Songdalen skal ha rettskrav på å få med seg de nedlagte kommunenes arkiver. Eller skal en av de nye kommunene for ettertiden eie disse, slik at det må bes om innsyn i eierkommunen eller hos depot når det er avlevert?

Dagens aktive arkiver

Det er etablert nytt sak/arkivsystem og nye klientarkivsystemer for alle aktuelle saksfelt (barnevern, helsestasjoner, institusjoner/hjemmetjenester/rus, integrering/flyktninger, voksenopplæring, pp-tjeneste, bedriftshelsetjeneste og alle pasientjournalssystemene som benyttes av ulike helsetjenester).

Om det blir kommunedeling er fortsatt det arkivfaglige lovverket slik at nedleggelse av en virksomhet krever avlevering – men det kan se ut til at Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) har laget en åpning slik ta dette ikke blir pålegg

Arkiver ved en deling

I høringsen for Ålesund kommunes deling står det motstridende opplysninger i Kommunal- og distriktsdepartementets merknader til forskriftens § 18 om Dokumentforvaltning og arkivansvar. Se lenke nederst i notatet)

- Departementet skriver at det skal være skarpt skille i arkivene – jf krav om dette ved grunnleggende endring som følge av kommunedeling. Se Riksarkivarens forskrift § 4-2, pkt 2 – lenke nederst.
- Departementet skriver samtidig at det gis unntak fra kravet i arkivforskrifta § 17 om at det ikke skal skje sammenblanding av arkiver når arkiv overføres mellom organ. Nye kommuner gis tydeligvis tillatelse til å bygge videre på den eksisterende kommunens arkiver.

KDD skriver i Merknader til § 18 at dekning av arkiv og saksområder kan skje ut fra geografiske kriterier, men at det vil være mye som ikke kan deles på denne måten. Det foreslås at det skal opprettes en fellestjeneste for disse arkivene, eventuelt at dette legges til en av de nye kommunene.

Ingen av de digitale arkivene i dagens kommune er satt opp med hensyn til en eventuell deling i ettertid. Eiendomssaker for et visst område og f.eks. elevsaker ved de ulike skolene kan nok likevel kunne skilles ut, men for de fleste saksfelt i systemene vil dette ikke være mulig.

En ordning med opprettelse av en fellestjeneste med ansvar for arkivene fra dagens kommune - eller at en av de nye kommunene skal ta ansvar for dagens arkiver - må i så fall fullfinansieres for all ettertid. Det vil være en varig oppgave og varig utgift for enten fellestjenesten eller kommunen som får ansvaret. Systemutgifter og ressursbruk til løpende innsyn fra de nye kommunene og parter samt presse/media/allmennheten må tas med i utredningen. Også ressursbruk til arkivdepot må regnes med – dette er en varig utgift som følger av bevaringskravene i lovverket.

En kan heller ikke ta 3 databasekopier av sak/arkivsystem og alle klientarkivsystemer og pasientjournaler og gi disse til de eventuelle nye kommunene slik at de kan bygge videre på tidligere kommunes arkiver slik det står i Merknadene. Disse vil inneholde mengder av personopplysninger og taushetspliktige opplysninger som dagens kommune ikke har lov til å overføre til en ny virksomhet med mindre det vedtas en overgripende forskrift der Datatilsynet og Arkivverket og andre aktuelle myndigheter må involveres. Det vil være et alvorlig brudd på personopplysningsloven og forvaltningsloven og på mengder av særlover som regulerer tilgang til personopplysninger og lovpålagt taushetsplikt innen svært mange av kommunens saksfelt om det ikke gis lov/forskriftsendring.

Eksempelvis skal ikke en nyetablert kommune ha tilgang til alle klientsaker, personalmappene, ansettelsessaker, elevsaker, varslingsaker osv. fra dagens kommune. Heller ikke taushetspliktige næringsopplysninger osv. Skal dette løses må det gjøres en manuell utvelgelse fra dagens arkiver. Det vil antas at det kreves en egen forskrift.

Dersom arkivene fordeles til de nye kommunene (helt eller delvis), vil også eventuelle slettevedtak iht. personopplysningslov eller forskrift om pasientjournaler osv. bli krevende å gjennomføre. Slettingen må utføres i både original og alle kopier.

En forskrift må oppheve dagens krav i personopplysningslov og forvaltningslov – uavhengig om dokumentasjon følger geografiske kriterier eller ikke. Det er ikke anledning til å overføre opplysninger til ny virksomhet lovendring. Det eneste saksfeltet jeg kjenner til er helsestasjon-opplysninger som alltid skal følge barnet – uavhengig hvilken kommune det flyttes til.

Hvordan de nye kommunene skal få nødvendig tilgang til dagens arkiver må beskrives. Dette har stor betydning for løpende saksbehandling, for innbyggere og næringslov og for presse/media. Både Arkivverket og Datatilsynet må på banen.

Det må også beskrives hva som skjer med saker som er aktive på et eventuelt delingstidspunkt. Hvor skal disse sluttbehandles.

Utgifter for å sikre tilgang og varige utgifter må dekkes av departementet

Innsynsløsninger

Kommunen har mange innsynsløsninger. Åpne løsninger som Offentlig journal, Politisk agenda for all politisk saksbehandling, innsyn i eiendomssaker. Alt hentes fra enten sak/arkivsystem eller eByggesak.

I tillegg har vi MinSide-løsning der en med pålogging via ID-porten kan få tilgang til også taushetspliktige opplysninger om deg selv. Her får du også tilgang til fakturaer og annen opplysninger fra systemer som er koblet mot MinSide. Også disse opplysningene blir berørt av kommunedeling.

Flere av løsningene speiler hovedsystemet. Dersom dette termineres blir innsynsløsningen bare et tomt skall. Dersom disse skal driftes videre må det komme midler til å finansiere opprettholdelse av systemer som ikke er i bruk.

Kommunens eierskap og vertskommunefunksjoner

Kristiansand kommune ved Dokumentsentret selger arkivtjenester til flere hel/deleide selskaper (KF, IKS, selvstendige rettssubjekter). Det er egne avtaler om leveranse og databehandleravtaler er inngått.

Disse blir alle berørt av kommunedeling da de må ha skarpt skille og avlevere til arkivdepot. Utgifter til uttrekk må dekkes av departementet.

Kristiansand kjøper arkivtjeneste fra Vestfold og Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS i Skien. Ved deling må arkivet for vårt kontrollutvalg avsluttes og avleveres til arkivdepot. Utgifter til uttrekk og ev. migrering til nytt system må dekkes av departementet.

Nye kommuner og etablering av arkivordning

Parallelt med dagens systemer skal det opprettes to eller flere interimorganisasjoner som er administrativ forløper til de nye kommunene. Etter erfaring fra kommunesammenslåing anbefales det sterkt at det kjøpes inn og konfigureres nytt sak/arkivsystem til de nye kommunene allerede ved etablering av interimorganisasjonen. Det opprettes eget interimarkiv. Her skal all politisk behandling i «fellesnemnda» dokumenteres. Dette skal bestå som eget arkiv for ettertiden.

Høsten før ny kommune etableres opprettes et nytt arkiv i det aktuelle sak/arkivsystemet. Her skal all behandling fra politiske utvalg fra med kommunestyrevalget den aktuelle høsten dokumenteres. Også ansettelsesprosesser og opprettelse av personalmapper med nye arbeidsavtaler kan dokumenteres i dette arkivet som del av forberedelser til oppstart fra årsskiftet. Inngåelse av rammeavtaler for innkjøp kan også inngå i dette systemet – jf at disse saksfeltene må være på plass ved oppstart av ny kommune.

Fra og med 1.1. aktuelt år tar alle ansatte i bruk systemet og jobber i arkivperioden som begynte høsten før. All ordinær saksbehandling skal inngå i dette systemet eller i de ulike klientarkivsystemene. Interimsperioden inngår som avsluttet arkivperiode, men er søkbar.

En får på denne måten samlet arkivopplysningene om etablering av den nye kommunen. Ikke noe ligger igjen i tidligere kommune.

Aktuelle lenker

- Riksarkivarens forskrift § 4-2, pkt 2 <https://lovdata.no/forskrift/2017-12-19-2286/§4-2> som krever skarpt periodeskilte når det skjer grunnleggende endringer i arkivet. Kommunesammenslåing og kommunedeling er begge deler definert som grunnleggende.
- Forskrift om offentlige arkiv (arkivforskrifta) § 17, 3. ledd og 4. ledd <https://lovdata.no/forskrift/2017-12-15-2105/§17> omhandler overføring av arkiver eller hele saksfelt mellom offentlige virksomheter. Det er krav om at arkivene fra ulike arkivskapere ikke sammenblandes. I Merknadene til Forskrift om deling av Ålesund kommune står det i § 18 at det gis unntak fra dette kravet slik at «nye kommuner om ønskelig kan bygge videre på den eksisterende kommunens arkiver». (se under)
- Forskrift om deling av Ålesund kommune til Haram og Ålesund kommune - § 18 om Dokumentforvaltning og arkivansvar - <https://lovdata.no/forskrift/2022-10-03-1692/§18>
- Kommunal- og distriktsdepartementets merknader til § 18 om Dokumentforvaltning og arkivansvar i forskriften for Ålesund [merknader-til-forskrift-om-gjennomforing-av-deling-av-alesund-kommune106596.pdf \(regjeringen.no\)](https://www.regjeringen.no/merknader-til-forskrift-om-gjennomforing-av-deling-av-alesund-kommune106596.pdf)